

ANALÝZA DISKUZNÍCH POŘADŮ ČESKÝCH TELEVIZÍ
| rok 2010 |

Analýza diskuzních pořadů českých televizí

Posuzované období: rok 2010

Realizace:

Media Tenor, spol. s r. o.
Petra Uvírová
petra.uvirova@mediatenor.cz
Nádražní 923/118, 702 00 Ostrava
Tel: 596 126 126

Stav: 19. 1. 2011
Verze 01

OBSAH

1. Metodologický úvod	4
2. Přehled kritérií	5
3. Management summary	6
4. Tematická variabilita a variabilita aktérů	7
5. Objektivita, nestrannost moderátora	11
6. Transparentnost	13
7. Připravenost, vliv moderátora na diskuzi	14
8. Gender	21

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Obsahová agenda – Otázky Václava Moravce 1	7
Graf 2: Obsahová agenda – Otázky Václava Moravce 2	7
Graf 3: Obsahová agenda – Partie.....	8
Graf 4: Politická příslušnost hostů v Otázkách VM 1	8
Graf 5: Politická příslušnost hostů v Otázkách VM 2	9
Graf 6: Politická příslušnost hostů v Partii.....	9
Graf 7: Nejčastější hosté diskuzních relací	10
Graf 8: Celková míra konfrontačnosti v Otázkách VM	11
Graf 9: Konfrontačnost Otázek VM 1 vůči politickým stranám	12
Graf 10: Konfrontačnost Partie vůči politickým stranám	12
Graf 11: Míra přesnosti v uvádění zdrojů – srovnání pořadů	13
Graf 12: Vývoj přesnosti v uvádění zdrojů – srovnání pořadů	13
Graf 13: Podíl neuspokojivých replik moderátora – srovnání pořadů	14
Graf 14: Struktura chyb moderátorů – srovnání pořadů.....	14
Graf 15: Vliv moderátora na vystupování hostů – srovnání pořadů	15
Graf 16: Reakce moderátora na neukázněné vystupování hostů	15
Graf 17: Podíl promluv moderátora bez vlivu – srovnání stran – Otázky VM 1	16
Graf 18: Podíl promluv moderátora bez vlivu – srovnání stran – Otázky VM 2	16
Graf 19: Podíl promluv moderátora bez vlivu – srovnání stran – Partie	17
Graf 20: Podíl neukázněných promluv zástupců stran – Otázky VM 1	17
Graf 21: Podíl neukázněných promluv zástupců stran – Otázky VM 2	18
Graf 22: Podíl neukázněných promluv zástupců stran – Partie	18
Graf 23: Vliv moderátora na předsedy politických stran – Otázky VM 1	19
Graf 24: Vliv moderátora na předsedy politických stran – Otázky VM 2	19
Graf 25: Vliv moderátora na předsedy politických stran – Partie	20
Graf 26: Vývoj zastoupení žen v diskuzích – srovnání pořadů	21
Graf 27: Zastoupení žen v diskuzích	22
Graf 28: Zastoupení žen v diskuzích za jednotlivé politické strany	22

1. Metodologický úvod

Tento dokument byl zpracován na základě požadavku České televize a shrnuje základní zjištění mediálních analýz diskuzních pořadů, které pro Českou televizi pravidelně zajišťuje společnost Media Tenor.

Kritéria, jejichž prostřednictvím analýza posuzuje kvalitu diskuzních pořadů České televize Otázky Václava Moravce, byla zvolena tak, aby bylo možné posoudit, do jaké míry pořadem „Česká televize vytváří prostor pro pořady představující diskuzní konfrontaci idejí, myšlenek a konceptů vztahujících se k důležitým otázkám veřejného zájmu.“, jak je definován základní princip sledovaného typu pořadů v Kodexu ČT (6.1.).

Analyzována je především variabilita (tematická variabilita, variabilita aktérů diskuzí), objektivita, připravenost, nestrannost moderátora a jeho vliv na diskuzi, transparentnost v ověřování zdrojů informací, prostor pro vyjádření poskytnutý jednotlivým hostům, případně další specifické aspekty diskuzních pořadů. Analýza popisuje odděleně obě části pořadu Otázky Václava Moravce: 1. polovinu relace vysílanou na ČT 1 a 2. část obvykle přenášenou zpravodajskou stanicí ČT 24. Tam, kde je to účelné, porovnává analýza závěry vyplývající z hodnocení diskuzní relace ČT s Partii privátní TV Prima.

V možnostech analytiků není posouzení/ověření „pravdivosti“ informací zveřejněných moderátorem v jednotlivých relacích. Zvolený postup obsahové analýzy umožňuje posuzovat kvalitu pořadu jako takového prostřednictvím zkoumání jeho celkové obsahové struktury.

Není-li uvedeno v následujícím textu jinak, vztahují se veškeré výsledky k období od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2010.

Jednotlivá zjištění jsou doplněna popisem metodologických východisek tak, aby dokument byl srozumitelný i těm, kteří doposud nemají zkušenost s projekty obsahové analýzy.

2. Přehled kritérií

Obsahová analýza připravovaná společností Media Tenor pro Českou televizi nabízí řadu možných úhlů pohledů na kvalitu a strukturu diskuzních pořadů. Pro tuto čtvrtletní analýzu byla vybrána následující kritéria:

Tematická variabilita a variabilita aktérů diskuzí

Kritérium posuzuje různorodost a relevanci témat a politických hostů v diskuzích. Čím adekvátněji odráží poměr zastoupení politických stran a politických hostů jejich proporciální zastoupení v zastupitelských sborech, tím lépe plní diskuzní pořady svou funkci. Současně platí, že čím je diskuzní pořad tematicky variabilnější, tím je lépe naplněno poslání média.

Z tematické struktury je možné posuzovat relevanci agendy. Témata, která se týkají společenství jako takového, jsou považována za relevantnější než témata, která se týkají pouze individuálních činů/skutků.

Objektivita, nestrannost moderátora

Stejně jako tematickou variabilitu a variabilitu hostů v diskuzích je možné analyzovat objektivitu a nestrannost moderátora v přístupu k jednotlivým politickým uskupením i jejich konkrétním zástupcům. Tento ukazatel je možné posuzovat podle konfrontačního, neutrálního, případně vstřícného charakteru moderátorových replik.

Platí, že čím je relativní poměr konfrontačních otázek k jednotlivým uskupením, či konkrétním hostů vyrovnanější, tím je moderátorův přístup objektivnější, nestrannější.

Transparentnost

Toto kritérium posuzuje, nakolik přesně moderátor odkazuje k externím zdrojům informací. Platí, že čím je vyšší míra ověřitelnosti uváděných zdrojů, tím je moderátorovo tvrzení transparentnější.

Připravenost moderátora, vliv na diskuzi

Připravenost moderátora na diskuzi jako jeden z ukazatelů kvality výkonu je posuzována podle celkového poměru neuspokojivých replik (propozic s určitým typem nedostatku) ve všech jeho promluvách. Je současně možné detailně analyzovat strukturu, typologii těchto chyb.

Dalším kritériem poukazujícím k moderátorovu výkonu je míra jeho vlivu na průběh diskuze. Čím vyšší poměr moderátorových replik má vliv na další průběh diskuze a posouvá ji žádoucím směrem, tím více je v očích hostů chápán jako „respektováním hodná“ autorita.

Analýza současně umožňuje reflektovat reakci moderátora na případné neukázněné vystupování hostů.

Gender

Analýza umožňuje sledovat poměr zastoupení žen v diskuzních pořadech. Je tedy možné pozorovat, do jaké míry se pořady přičiňují ve snaze poskytnout rovný přístup oběma pohlavím do televizního vysílání.

3. Management summary

Tematická variabilita a variabilita aktérů diskuzí: Nejčastěji diskutovaným tématem byla jak u Otázek VM, tak u Partie oblast STÁTNÍ SPRÁVY, což je výsledek tzv. supervolebního roku 2010. Pod tuto kategorii se totiž zařadila témata týkající se voleb, sestavování vlády i jednotlivých ministerstev.

Nejčastěji zvanými hosty pořadu na ČT 1 byli zástupci ČSSD, které následovali představitelé ODS. Velký prostor dostali také nezařazení, nejčastěji členové úřednického kabinetu Jana Fischera. Také ve 2. části Otázek VM byli nejčastěji zvanými politiky zástupci ČSSD. Následováni byli členy vládní strany ODS. I zde je patrný vysoký podíl politiků, kteří se nehlásí k žádné straně. Strana KSČM se diskuze zúčastnila v průběhu roku celkem 11krát. Také nyní už mimoparlamentní strany KDU-ČSL a SZ si připsaly shodně šest účastí.

Nejčastěji zvaným hostem všech diskuzních pořadů byl předseda ODS Petr Nečas, který se na televizních obrazovkách objevil celkem 20krát. Následován byl předsedou Věcí veřejných Radkem Johnem či statutárním místopředsedou ČSSD Bohuslavem Sobotkou. Celkem 15 účastí si připsal také předseda KSČM Vojtěch Filip. Častěji než předseda Karel Schwarzenberg se za stranu TOP 09 prezentoval její první místopředseda Miroslav Kalousek.

Objektivita, nestrannost moderátora: S nejvyšší mírou konfrontačnosti přistupoval Václav Moravec k zástupcům KDU-ČSL (35 %), konkrétně k Cyrilu Svobodovi. Naopak směrem k politickým stranám byly konfrontační repliky relativně nejméně směřovány na zástupce ODS. Moderátor Partie přistupoval k hostům s obdobnou mírou konfrontačnosti. Nejvíce tomuto typu replik museli v pořadu na PRIME čelit zástupci KSČM následováni nyní už mimoparlamentní stranou KDU-ČSL.

Transparentnost: V. Moravec odkazoval na externí zdroje svých tvrzení v obou částech Otázek VM s obdobnou přesností (88 % a 87 %). Nejčastěji moderátor odkazoval na zcela konkrétní zdroje svých tvrzení. Jan Punčochář byl kvůli častějšímu nepřesnému označování svých zdrojů méně precizní. Na zdroje svých tvrzení odkazoval s 65% přesností.

Nejvyšší míra přesnosti byla zaznamenána v březnu u druhé části Otázek VM a v červenci u první části OVM (92 %). V Partii přesáhla ve sledovaném roce míra přesnosti v práci s externími zdroji informací hranici 70 % pouze 3krát.

Připravenost moderátora, vliv na diskuzi: Relativně nejméně nedostatků obsahoval projev Václava Moravce v první části pořadu. U moderátora Partie byl naprosto tomu zaznamenán dvojnásobný počet nedostatků. Nejčastějšími chybami obou moderátorů byly nedostatky v projevu.

Autoritu moderátora respektovali v obdobné míře diskutující všech tří pořadů. Hosté Otázek Václava Moravce a Partie přijali celých 95 % vstupů moderátora do diskuze a ovlivnit se nenechali pouze 5 % replik moderátora. U druhé části Otázek dosahovala autorita moderátora ještě vyšší hodnoty, a to 96 %.

V první části Otázek VM měl moderátor nejmenší vliv na zástupce KDU-ČSL (12% podíl promluv bez vlivu na vystupování hosta), které v tomto ohledu nejvýrazněji zastupoval Cyril Svoboda. Ve druhé části pořadu měl moderátor nejmenší vliv na zástupce ČSSD (11 %), nejčastěji na Davida Rathu, Michala Haška, Jiřího Paroubka a Bohuslava Sobotku. Sociální demokracii následovali zástupci KSČM s 5 % promluv, na které neměl moderátor žádný vliv.

Nejukázněnějšími hosty první části Otázek VM na ČT 1 byli nezařazení politici, nejčastěji členové úřednické vlády. Naopak nejméně Václava Moravce respektovali, vzhledem k počtu promluv, zástupci odborů, ČSSD a Věcí veřejných. Odbory v tomto ohledu nejvýrazněji zastupoval Jaroslav Zavadil a Luboš Pomajbík. U strany Věcí veřejné byly nejméně ukázněnými hosty Vít Bárta a předseda Radek John. Také ve druhé části Otázek VM se mezi nejneukázněnější hosty řadili zástupci ČSSD a strany Věcí veřejné, kteří v 8 % případů odpovídali na otázky moderátora vyhýbavě. S podílem 6 % neukázněných promluv následovali zástupci státu, z nichž se na výsledné hodnotě nejvýrazněji podílel Ladislav Ják.

Gender: Ženy se v analyzovaných relacích představily celkem šestapadesátkrát. V Otázkách Václava Moravce tvořily ženy 11 a 10 % hostů. Partie na Primě dávala oproti loňskému roku, kdy se v pořadu představilo 14 % žen, dámám výrazně menší prostor. Jejich podíl na Primě tvořil 6 %.

4. Tematická variabilita a variabilita aktérů

Tematická variabilita posuzuje, jak dalece byly diskuzní pořady z hlediska tematické struktury různorodé. Každému jednotlivému úseku relace je přiřazeno jedno hlavní téma v závislosti na jeho převažujícím obsahu. Téma jsou přitom příspěvkům přiřazována z předem definovaného seznamu. Seznam sám obsahuje cca 800 různých témat.

Graf 1: Obsahová agenda – Otázky Václava Moravce 1

Báze: 163 tematických úseků pořadu Otázky VM 2

Graf 1 popisuje tematickou agendu 1. části Otázek VM, kterým v roce 2010 dominovala kategorie STÁTNÍ SPRÁVA, pod kterou se zařadila témata týkající se voleb, sestavování vlády i jednotlivých ministerstev. Velkým tématem byly také platy státních zaměstnanců. Hlavní příčinou umístění tématu HOSPODÁŘSKÁ POLITIKA na druhé příčce byly četné diskuze nad státním rozpočtem či nad transparentním zadáváním veřejných zakázek, jež se staly hlavními pilíři nové vlády.

Téma ZDRAVOTNICTVÍ vystoupalo na třetí místo zejména kvůli událostem posledního čtvrtletí. Moderátor s hosty nejčastěji diskutoval o platech ve zdravotnictví, hrazení zdravotní péče nebo chystané reformě. Téma BEZPEČNOST zastupovaly podkategorie jako korupce a skandály nebo hospodářská kriminalita.

Pod téma STRANICKÁ OBLAST byly zahrnuty informace o jednotlivých politických stranách a událostech s nimi souvisejícími.

Graf 2: Obsahová agenda – Otázky Václava Moravce 2

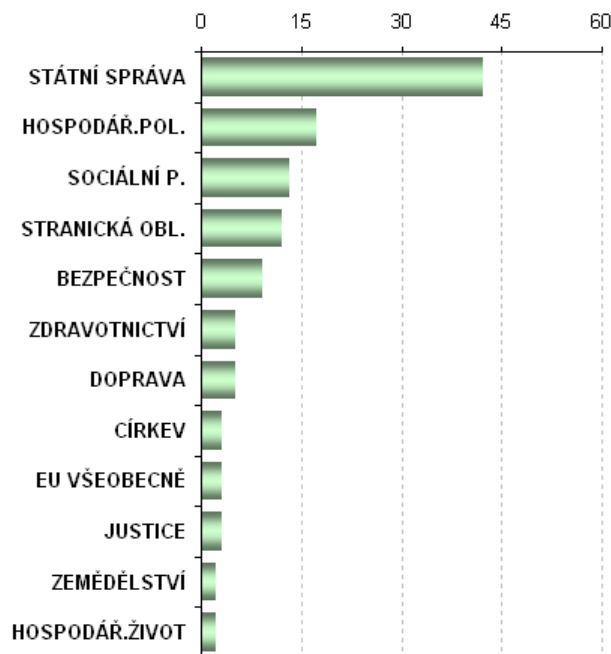

Báze: 218 tematických úseků pořadu Otázky VM 2

Graf 2 ilustruje tematickou strukturu 2. části Otázek VM vysílaných na zpravodajské stanici ČT24. Také ve druhé části byla nejdiskutovanějšími tématy spadající do kategorie STÁTNÍ SPRÁVA. Konkrétněji to byly volby, které výrazněji ovlivnily tematickou strukturu pořadu.

Prostor věnovaný tématům z HOSPODÁŘSKÉ POLITIKY a ZDRAVOTNICTVÍ byl obdobný jako v první části pořadu. Větší prostor byl věnován tématům spadajícím do kategorie DOPRAVA. Výrazněji zde převládaly diskuze o Českých drahách, letecké dopravě a budoucnosti podniku ČSA. Téma ENERGETIKA se dostalo do popředí zájmu hlavně kvůli proklamovanému zdražování elektřiny, které zapříčinil boom solárních elektráren, kterých se diskuze taktéž týkaly. V popředí zájmu byl ale také samotný koncern ČEZ.

Graf 3: Obsahová agenda – Partie

Báze: 123 tematických úseků pořadu Partie

Z Grafu 3 je patrné, že tematické agendě Partie dominovala oblast STÁTNÍ SPRÁVA. Mluví se hlavně o volbách a povolební situaci, tedy sestavování vlády.

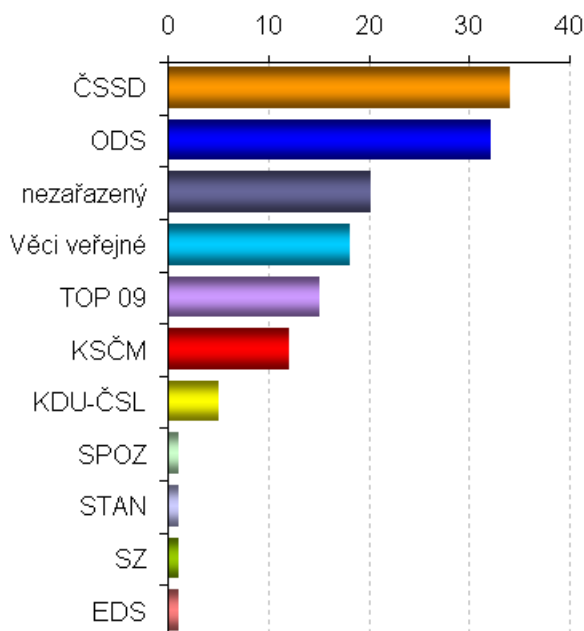
Také Partie se v souvislosti s oblastí HOSPODÁŘSKÉ POLITIKY zabývala neuspokojivými veřejnými financemi, nedostatkem peněz v sociálním systému nebo nedostatečným počtem úředníků na ministerstvech. Hlavními tématy, která se týkala SOCIÁLNÍ POLITIKY, byly sociální dávky a důchodový systém.

Diskuze o jednotlivých politických stranách a poměrech v nich obsáhlo téma STRANICKÁ OBLAST.

Téma BEZPEČNOST se dostalo do popředí převážně kvůli diskutované korupci ve státní správě a opatřením proti terorismu. O ZDRAVOTNICTVÍ se v Partii mluvilo spíše v obecnější rovině.

Zcela zásadním kritériem pro posouzení kvality sledovaného typu pořadů je míra variability aktérů diskuzí. V Kodexu ČT (6.2.) je tento požadavek definován takto: „Vyváženost se posuzuje zejména podle váhy jednotlivých politických stran v demokratické společnosti odvozené především z výsledků voleb do hlavních orgánů zastupitelské demokracie.“

Graf 4: Politická příslušnost hostů v Otázkách VM 1

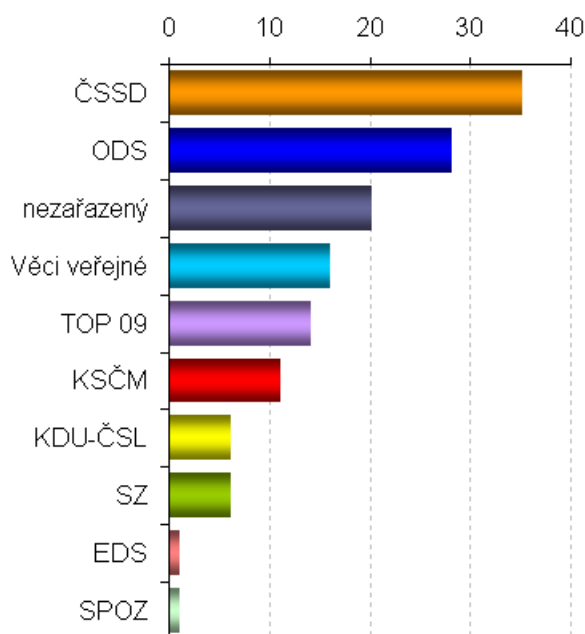

Graf 4 ilustruje zastoupení politických hostů podle jejich příslušnosti k politickým stranám v pořadu ČT Otázky VM vysílaném na ČT 1. V zásadě platí, že poměrná účast politických subjektů v relacích by měla zhruba odpovídat četnosti jejich zastoupení v zastupitelských orgánech, především v PSP ČR. Zároveň by měl být v úhrnu zajištěn přibližně stejný prostor zástupcům vládních stran a opozice. V Kodexu České televize (6.1.) je tento požadavek formulován tak, že „Česká televize dbá, aby hlavní názorové proudy dostaly rovnoměrný prostor k vyjádření.“

Dalším apelem vyplývajícím z výše zmiňovaného Kodexu ČT (6.2.) je poskytnutí prostoru pro vyjádření i mimoparlamentním politickým subjektům a skupinám: „Česká televize také vytváří podmínky pro přiměřenou účast mimoparlamentních politických stran a hnutí v těchto diskuzích.“ Česká televize se tím zavazuje dát možnost pro prezentaci názorovým proudům, které nepatří na české politické scéně k těm dominantním. Graf ukazuje, do jaké míry se tvůrci pořadu tímto požadavkem (ne)řídili.

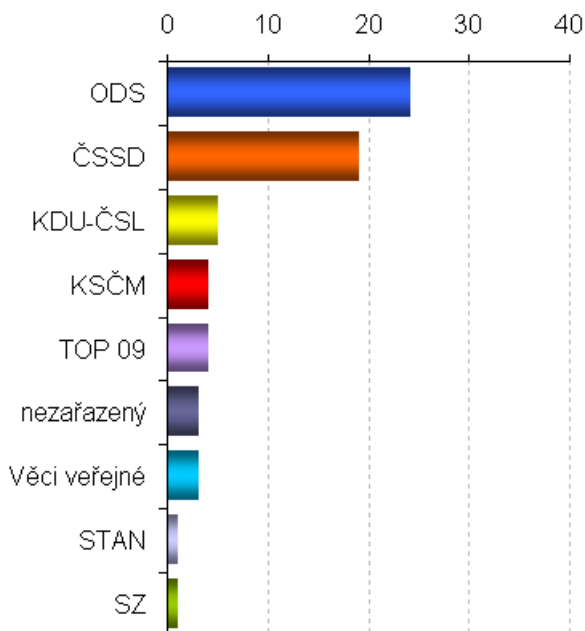
Graf 4 znázorňuje skutečnost, že nejčastěji zvanými hosty pořadu na ČT 1 byli zástupci ČSSD, které následovali politikové ODS. Velký prostor dostali také nezařazení, nejčastěji členové úřednického kabinetu Jana Fischera, který 25. června složil do rukou prezidenta ČR demisi. Mezi dalšími nejčastěji zvanými hosty byli koaliční partneři Věci veřejné a TOP 09. Nechyběly ani mimoparlamentní strany, které se o voličskou přízeň ucházely hlavně v květnových volbách.

Graf 5: Politická příslušnost hostů v Otázkách VM 2

Také ve 2. části Otázek VM byli nejčastěji zvanými politiky zástupci ČSSD. Následováni byli členy vládní strany ODS. I zde je patrný vysoký podíl politiků, kteří se nehlasí k žádné straně. Nejčastěji se jednalo o ministry nyní už rozpuštěného Fischerova kabinetu. Strana KSČM se diskuze zúčastnila v průběhu roku celkem 11krát. Také nyní už mimoparlamentní strany KDU-ČSL a SZ si připsaly shodně šest účastí.

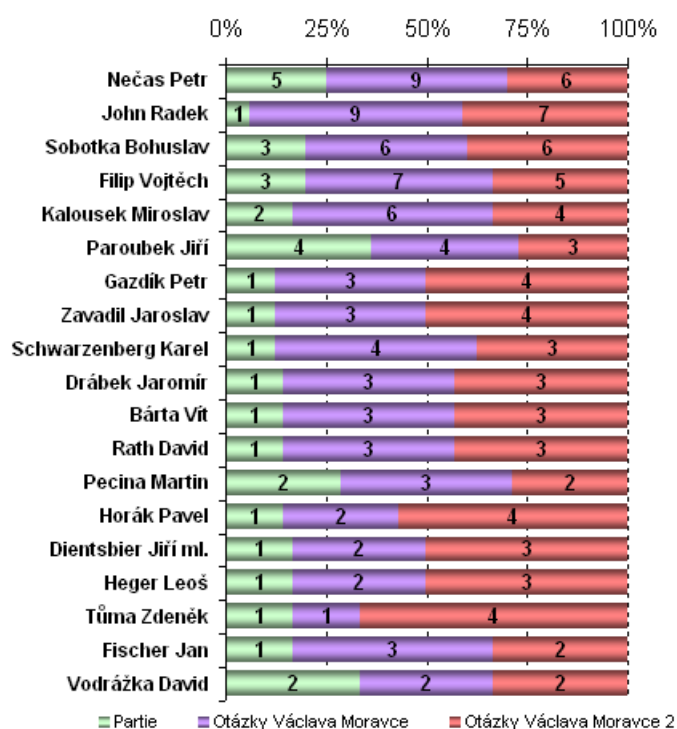
Graf 6: Politická příslušnost hostů v Partii

Mezi hosty Partie převládali zástupci ODS před straníky hlásícími se k ČSSD. Oproti Otázkám VM na ČT následovala dvě největší politické strany KDU-ČSL. Vládní strana TOP 09 dostala v diskuzích stejný prostor jako KSČM. Pouze třikrát se pořadu zúčastnil některý ze zástupců Věcí veřejných nebo nezařazených.

Obdobně jako je možné posuzovat zastoupení jednotlivých politických stran, lze sledovat i účast jednotlivých politiků v diskuzních pořadech. Analýza tak reflektuje prostor, který jim byl poskytnut pro vyjádření vlastních myšlenek, a zároveň jejich atraktivitu pro média a z ní zprostředkovaně plynoucí vliv na aktuální politické dění a veřejné mínění.

Graf 7: Nejčastější hosté diskuzních relací

Nejčastěji zvaným hostem všech diskuzních pořadů byl předseda ODS, Petr Nečas, který se na televizních obrazovkách objevil celkem 20krát. Následován byl předsedou Věcí veřejných Radkem Johnem či statutárním místopředsedou ČSSD, Bohuslavem Sobotkou.

Celkem 15 účastí si připsal také předseda KSČM Vojtěch Filip. Častěji než předseda Karel Schwarzenberg se za stranu TOP 09 ukazoval její první místopředseda Miroslav Kalousek. 11krát přijal pozvání do politických diskuzí také bývalý předseda ČSSD Jiří Paroubek, kterého však bylo možné na obrazovkách častěji spatřit v první polovině roku. Po volbách, po kterých následovalo jeho odstoupení z čela strany, se odmlčel i mediálně. Petr Gazdík v povolebních vyjednáváních reprezentoval politické hnutí Starostové a nezávislí, které sestavovalo kandidátku společně s TOP 09.

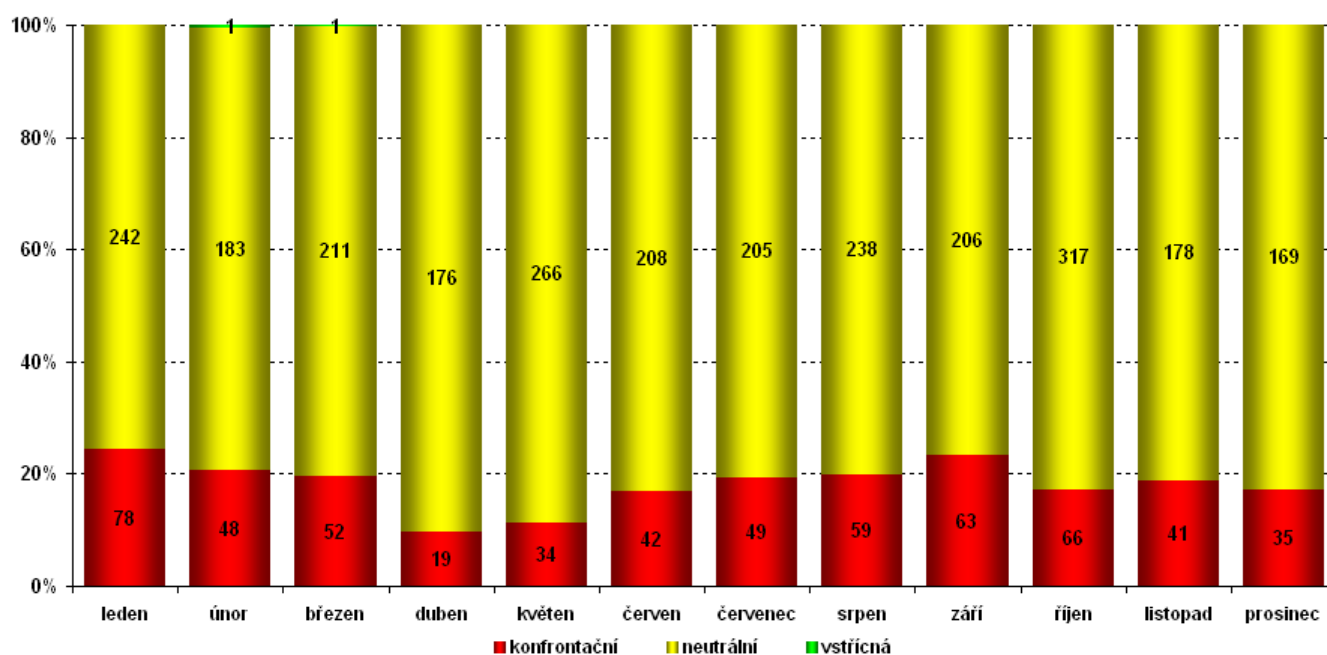
5. Objektivita, nestrannost moderátora

Dalším analyzovaným kritériem je objektivita, nestrannost moderátora v přístupu k politickým hostům. Ukazatelem, jehož pomocí lze toto hledisko sledovat, je typ promluv adresovaných jednotlivým hostům (zda se jedná o konfrontační, neutrální, nebo vstřícný typ repliky). Metodologie dovoluje porovnávat ve sledovaném časovém úseku objektivitu přístupu moderátora k politickým stranám, zástupcům koalice/opozice i jednotlivým hostům pořadu. Postupuje se tedy od nejobecnější úrovně až k detailní analýze jednotlivých pořadů a jejich aktérů.

Za nejobjektivnější je v rámci tohoto hlediska považována ta relace, která dlouhodobě vykazuje stabilní míru konfrontačnosti vůči hostům. Samotný Kodex ČT (6.5.) zdůrazňuje, že: „Moderátoři diskuzních pořadů ČT jsou povinni zachovávat nestrannost. Divák by neměl z jejich vystupování v pořadu poznat, jaký k diskutovanému problému nebo diskutujícím zaujímají postoj.“

Obecně lze tvrdit, že čím je v meziměsíčním srovnání menší rozptyl v konfrontačnosti moderátora ke všem diskutujícím hostům, tím vystupuje vyváženěji a s vyšší mírou nestrannosti. Jeho přístup k diskutujícím se potom při pohledu v analyzovaném časovém horizontu jeví jako stabilní. Nicméně je nutné mít na zřeteli dynamiku reálného politického dění jako určujícího axiomu, který musí moderátor ve svém projevu reflektovat. V obecné rovině tedy může být graf meziměsíčního srovnání celkové míry konfrontačnosti indikátorem pro relevantní popis situace na politické scéně.

Graf 8: Celková míra konfrontačnosti v Otázkách VM

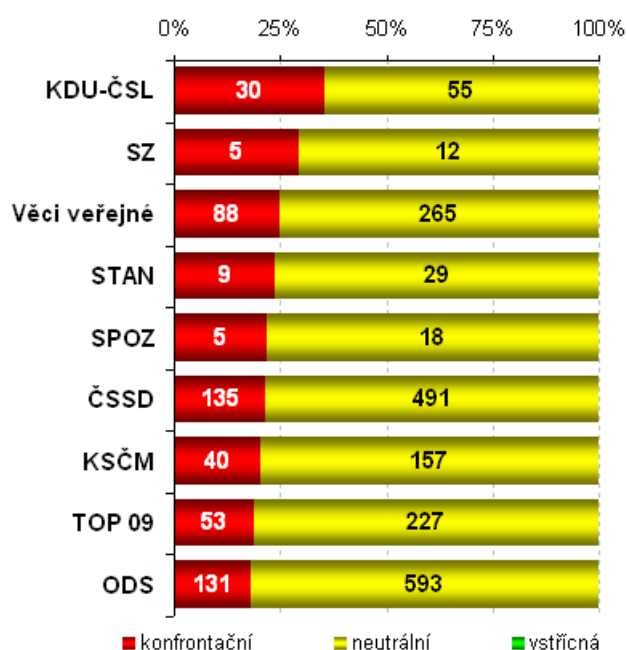

Báze: 3187 promluv moderátora; Média: Otázky VM; Období: 1/2010 – 12/2010

Graf 8 ukazuje celkovou míru konfrontačnosti moderátora Otázek VM vůči hostům v jednotlivých měsících od ledna 2010 do prosince 2010. Z grafu je patrné, že se míra konfrontačnosti v průběhu roku pohybovala na průměru 20,5 %, přičemž nejvyšší podíl byl zaznamenán v měsíci lednu (24 %) a v září (23 %). Naopak relativně nejméně moderátor konfrontoval své hosty v dubnu (10 %).

Grafy 9 a 10 konkretizují, ale především blíže objasňují výše zmiňované závěry. Na porovnání typů adresovaných propozic (konfrontační/neutrální/vstřícná), s nimiž moderátoři Otázek VM 1 a Partie přistupovali k jednotlivým politickým stranám, ilustruje relativní míru konfrontačnosti vůči jejím zástupcům, ale především politickému subjektu jako celku. Analýza v tomto případě sestupuje na další, konkrétnější, úroveň oproti předchozím závěrům popisujícím průměrnou konfrontačnost ke všem politickým hostům, kteří se zúčastnili sledované relace.

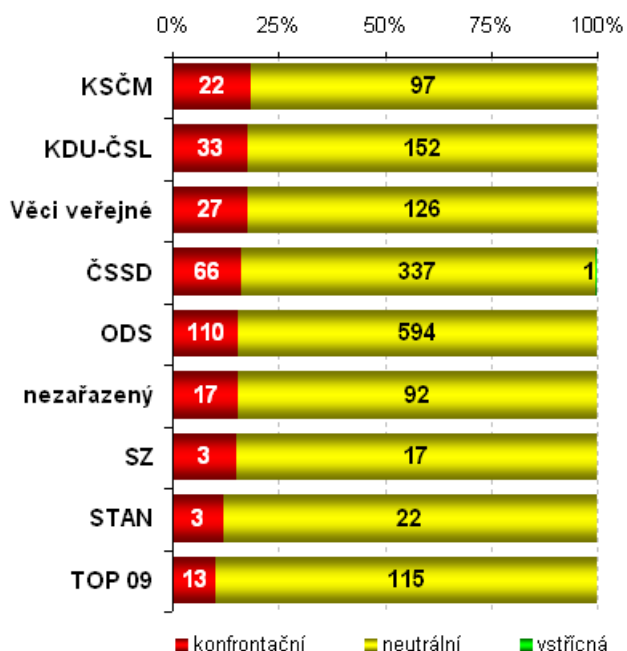
Graf 9: Konfrontačnost Otázek VM 1 vůči politickým stranám

Báze: 3185 promluv moderátora; Média: Otázky VM 1; Období: rok 2010

Graf 9 ukazuje, že s nejvyšší mírou konfrontačnosti přistupoval Václav Moravec k zástupcům KDU-ČSL (35 %), konkrétně k Cyrilu Svobodovi. Následovala Strana zelených, kde bylo 29 % konfrontačních replik směřováno na jejího předsedu Ondřeje Lišku. Celkem 25 % konfrontačních replik moderátor vyřkl směrem k zástupcům Věcí veřejných, nejčastěji k Vítu Bártovi a předsedovi Radku Johnovi. Naopak směrem k politickým stranám byly relativně nejméně konfrontační repliky směřovány na zástupce ODS.

Graf 10: Konfrontačnost Partie vůči politickým stranám

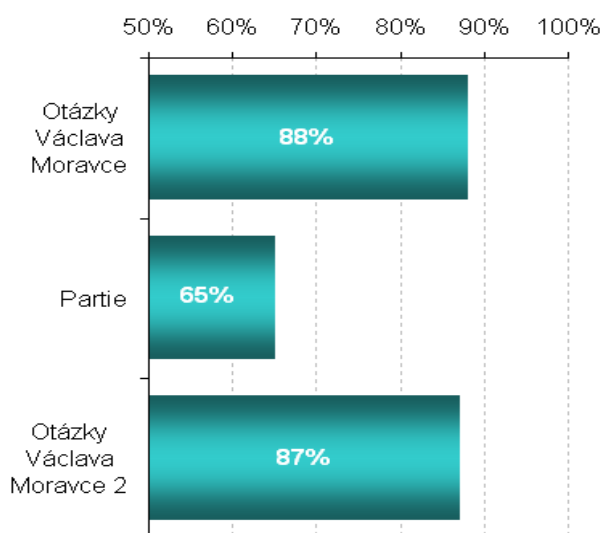
Báze: 2329 promluv moderátora; Média: Partie; Období: rok 2010

Graf 10 dokumentuje, že moderátor Partie přistupoval k hostům s obdobnou mírou konfrontačnosti. Nejvíce tomuto typu replik museli v pořadu na PRIMĚ čelit zástupci KSČM následováni nyní už mimoparlamentní stranou KDU-ČSL. Sociální demokracie si připsala jednu vstřícnou promluvu, která směřovala k Davidu Rathovi. Z politických stran bylo relativně nejméně konfrontačních replik zaznamenáno vůči TOP 09.

6. Transparentnost

Ukazatel transparentnosti hraje důležitou roli pro důvěryhodnost moderátora diskuze jednak v očích aktérů ve studiu, ale především pro to, do jaké míry je moderátor pozitivně přijímán samotnými diváky. Analýza v této oblasti posuzuje přesnost a preciznost, s níž moderátor zveřejňuje externí zdroje informací. Na stupnici přesné-ambivalentní-nepřesné je analyzována ověřitelnost uváděných zdrojů.

Graf 11: Míra přesnosti v uvádění zdrojů – srovnání pořadů

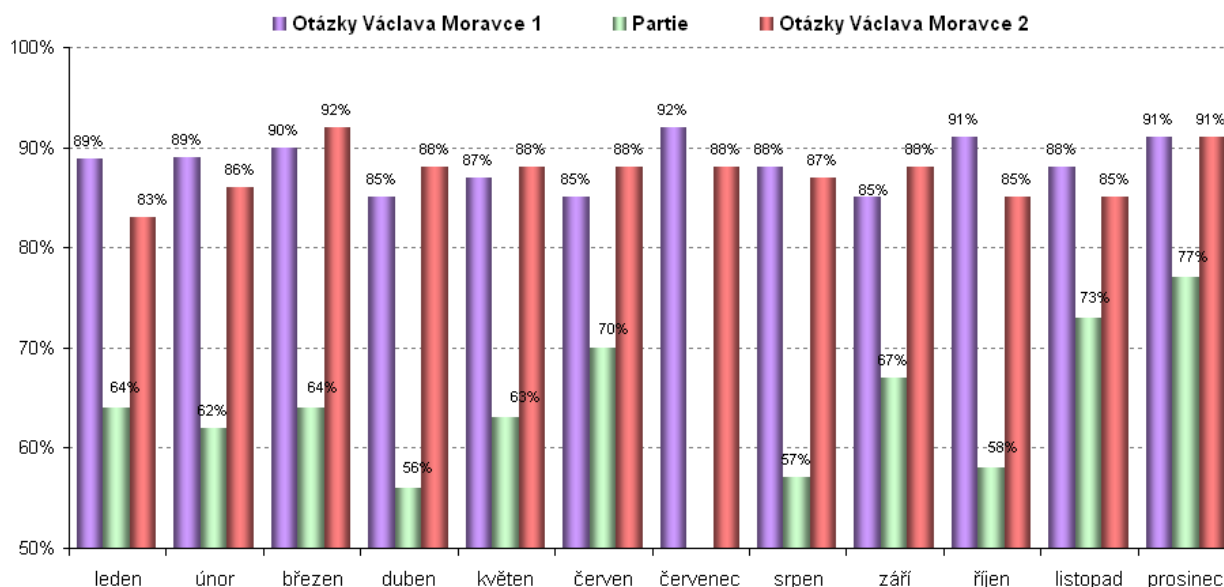
Graf 11 porovnává míru transparentnosti Václava Moravce a moderátora Partie při práci s externími zdroji informací, přičemž obě části pořadu Otázky VM jsou pro možnost komparace výsledných hodnot posuzovány zvlášť.

V. Moravec odkazoval na externí zdroje svých tvrzení v obou částech Otázek VM s obdobnou přesností (88 % a 87 %). Nejčastěji moderátor odkazoval na zcela konkrétní zdroje svých tvrzení (v první části v 88 % případů, ve druhé části pořadu v 85 %). Moderátor Partie byl kvůli častějšímu nepřesnému označování svých zdrojů v práci s nimi méně precizní. Na své zdroje odkazoval s 65 % přesností.

Média: ČT, TV Prima; Období: rok 2010

Graf 12 popisuje vývoj transparentnosti v jednotlivých relacích v meziměsíčním srovnání. Václav Moravec odkazoval v obou částech relace na externí zdroje svých tvrzení s mnohem vyšší precizností, než moderátor pořadu Partie. Nejvyšší míra přesnosti byla zaznamenána v březnu u druhé části Otázek VM a v červenci u první části OVM (92 %). V Partii přesáhla ve sledovaném roce míra přesnosti v práci s externími zdroji informací hranici 70 % pouze 3krát.

Graf 12: Vývoj přesnosti v uvádění zdrojů – srovnání pořadů

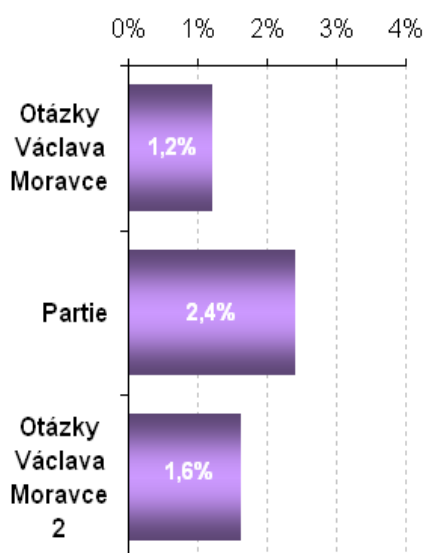

Báze: promluvy odkazující na externí zdroje; Média: ČT, TV PRIMA; Období: 1/2010 – 12/2010

7. Přípravenost, vliv moderátora na diskuzi

Kontinuální obsahová analýza umožňuje sledovat připravenost moderátora na diskuzi. Detailní kategorizací jednotlivých replik lze rozlišit mezi adekvátními a těmi, které jsou z určitého hlediska považovány za neuspokojivé. Po určení celkového podílu neadekvátních replik obsahová analýza současně odhaluje konkrétní strukturu moderátorových chyb (faktické nedostatky, nedostatky v projevu, neschopnost zvládnout diskuzi, nerozhodnost, nepozornost atd.).

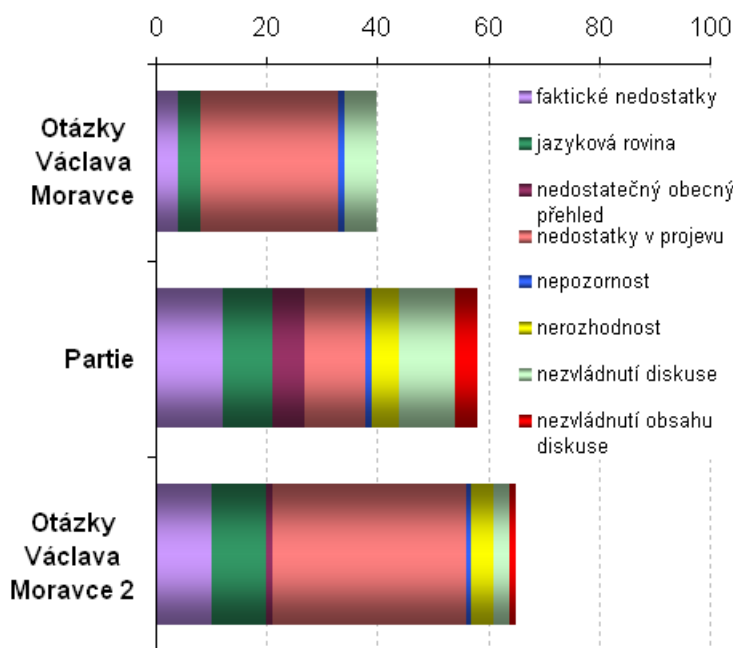
Graf 13: Podíl neuspokojivých replik moderátora – srovnání pořadů

Graf 13 sleduje celkový podíl neuspokojivých replik v projevu moderátora mezi jednotlivými diskuzními pořady. Relativně nejméně nedostatků obsahoval projev Václava Moravce v první části pořadu. U moderátora Partie byl naprosto tomu zaznamenán dvojnásobný počet nedostatků. Nejčastějšími chybami obou moderátorů byly nedostatky v projevu.

Báze: 9838 promluv moderátorů; Média: ČT, TV Prima; Období: rok 2010

Graf 14: Struktura chyb moderátorů – srovnání pořadů

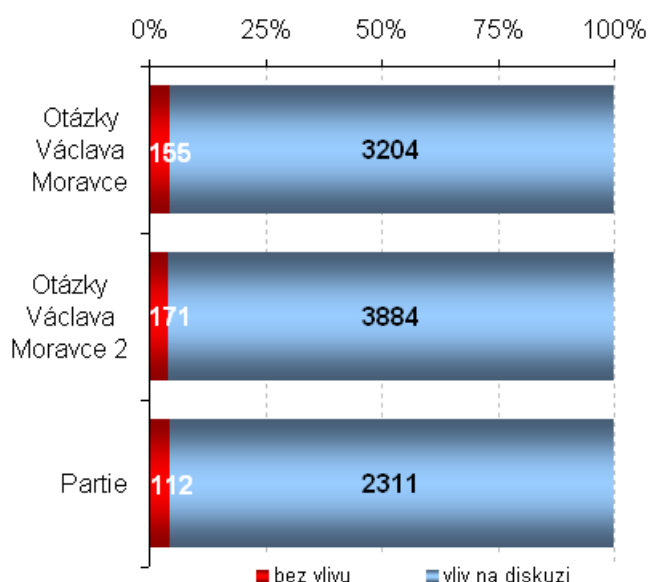
Graf 14 konkretizuje na detailním rozboru struktury neadekvátních promluv moderátorů výše naznačené teze. Je tak možné odhalit, v jaké oblasti moderátorova výkonu se objevilo největší množství nedostatků.

Jak Václavu Moravcovi, tak Janu Punčochářovi působily největší potíže nedostatky v projevu, kam spadají například přerušování. Výraznější podíl chyb v Partii také tvořily nedostatky ve faktické stránce věci. Chyby spadající pod jazykovou rovinu se nejčastěji týkají spisovnosti.

V první části Otázek VM nebyla ani v jednom případě zaznamenána ani nerozhodnost, ani nezvládnutí obsahu diskuse, které může naznačovat, že se moderátor v nastoleném tématu příliš neorientuje.

Dalším důležitým kritériem vypovídajícím o kvalitě, a především autoritě moderátora u jednotlivých hostů, je jeho vliv na vedení diskuze. Stanovený ukazatel je výslednicí interakce mezi schopností moderátora vést diskusi požadovaným směrem a způsobem, a naproti tomu ukázněností jednotlivých aktérů, jejich ochotou podřídit se nastolenému způsobu moderace. Za nejvyšší pořad je považován ten, v němž je moderátor v nejvyšší míře schopen posunout svým zásahem diskusi zamýšleným směrem. Je tedy hosty respektován jako ten, kdo určuje, jak bude další diskuze probíhat a která témata budou nastolena.

Graf 15: Vliv moderátora na vystupování hostů – srovnání pořadů

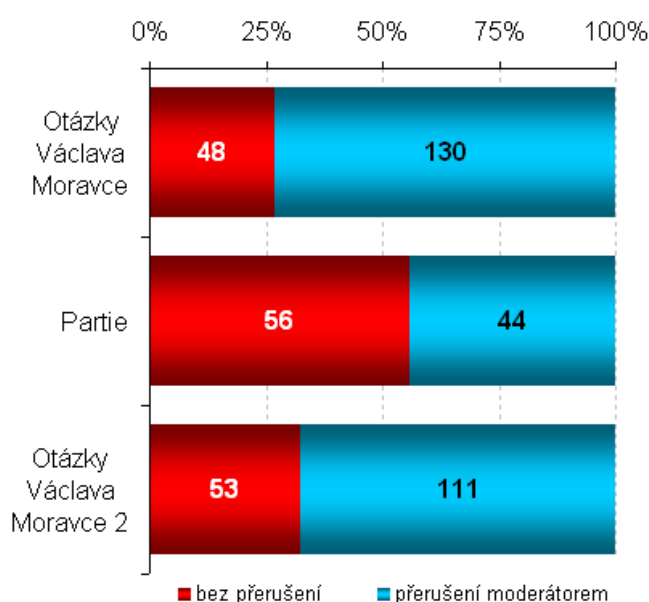

Graf 15 ilustruje, že autoritu moderátora respektovali v obdobné míře diskutující všech tří pořadů. Hosté Otázk Václava Moravce a Partie přijali celých 95 % vstupů moderátora do diskuze a ovlivnit se nenechali pouze 5 % replik moderátora. U druhé části Otázk dosahovala autorita moderátora ještě vyšší hodnoty, a to 96 %. Ovlivnit zde své hosty Václav Moravec nedokázal v pouhých 4 % případech.

V případě, že host nerespektuje intence moderátora, tj. neodpovídá adekvátním způsobem na otázky nebo nereaguje na jemu adresované pokyny, moderátor jej má přerušit. Vysoký počet dokončených promluv vypovídá o nízké schopnosti moderátora vyžadovat přímé odpovědi na otázky.

Báze: 9837 promluv moderátora; Média: ČT, TV Prima; Období: rok 2010

Graf 16: Reakce moderátora na neukázněné vystupování hostů

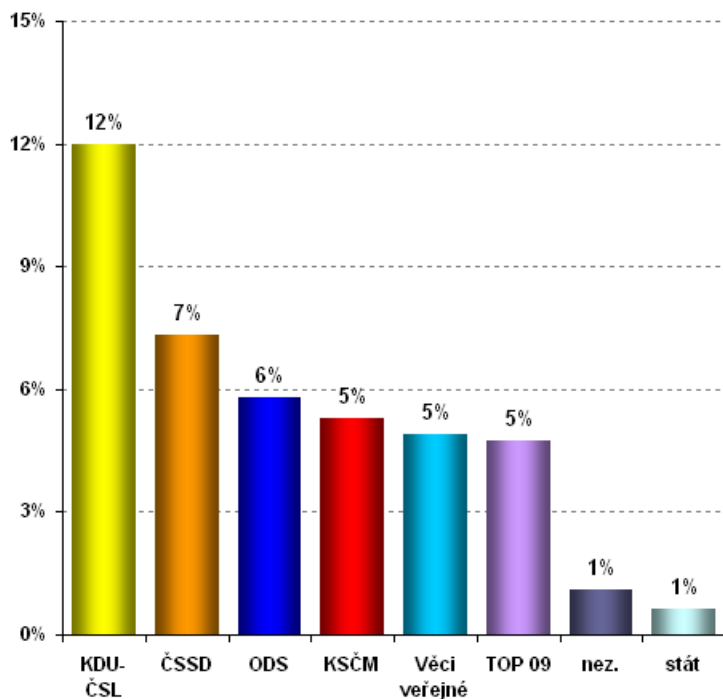

Graf 16 ukazuje, že v průběhu roku byl úspěšnější v přerušování vyhýbavých reakcí hostů moderátor Václav Moravec, který dokázal zastavit 73 % a 68 % replik neukázněně odpovídajících hostů. Jan Punčochář přerušil nekonkrétně reagující hosty ve 44 % případech. To znamená, že 56 % replik hostů, kteří se snažili otázkám moderátora vyhnout, zůstalo bez konkrétní odpovědi.

Stejně jako je možné monitorovat celkový počet neadekvátních promluv hostů, jimiž se snaží vyhnout přímé odpovědi na kladenou otázku, které jsou či nejsou moderátorem přerušeny, umožňuje analýza i detailnější pohled na ovlivnitelnost zástupců politických stran v rámci sledovaných pořadů, jak to dokumentují Grafy 17 - 19, případně to, do jaké míry se snažili vyhýbat konkrétní odpovědi členové jednotlivých subjektů (Grafy 20 - 22).

Báze: 442 promluv hostů; Média: ČT, TV Prima; Období: rok 2010

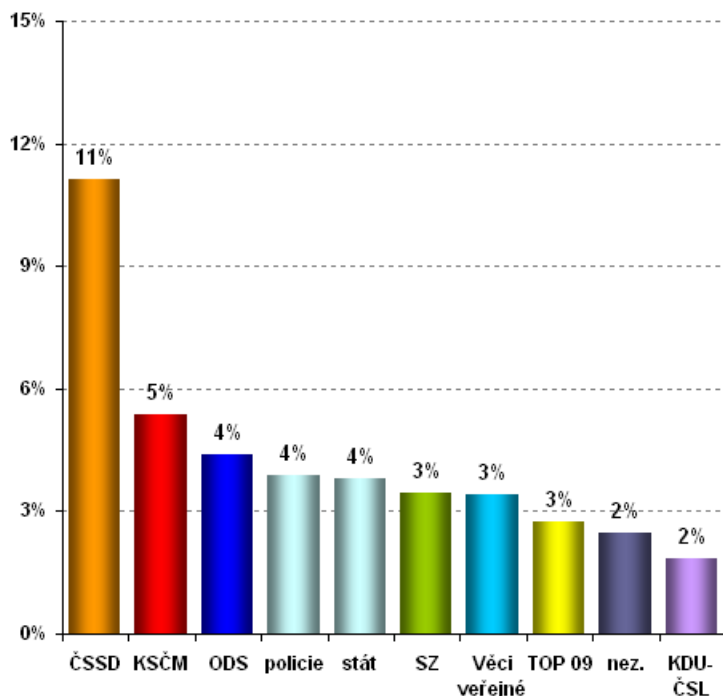
Graf 17: Podíl promluv moderátora bez vlivu – srovnání stran – Otázky VM 1

Báze: promluvy moderátora; Média: Otázky VM 1; Období: rok 2010

V první části Otázek VM měl moderátor nejmenší vliv na zástupce KDU-ČSL (12% podíl promluv bez vlivu na vystupování hosta), které v tomto ohledu nejvýrazněji zastupoval Cyril Svoboda. Za křesťanskými demokraty následovaly dvě nejsilnější strany ČSSD a ODS. Celkem 5 % vstupů moderátora do diskuze nerespektovali zástupci KSČM, Věci veřejných a TOP 09.

Graf 18: Podíl promluv moderátora bez vlivu – srovnání stran – Otázky VM 2

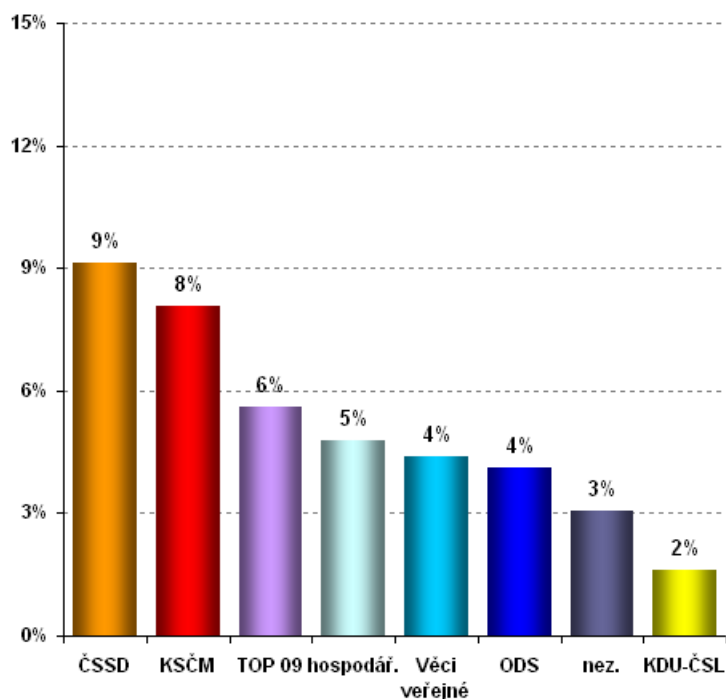

Báze: promluvy moderátora; Média: Otázky VM 2; Období: rok 2010

Ve druhé části pořadu měl moderátor nejmenší vliv na zástupce ČSSD (11 %), nejčastěji na Davida Ratha, Michala Haška, Jiřího Paroubka a Bohuslava Sobotku.

Sociální demokracii následovali zástupci KSČM s 5 % promluv, na které neměl moderátor žádný vliv. U další politických stran byl vliv na hosty vyvážený a k odchylkám docházelo pouze v rámci jednoho procentního bodu.

Graf 19: Podíl promluv moderátora bez vlivu – srovnání stran – Partie

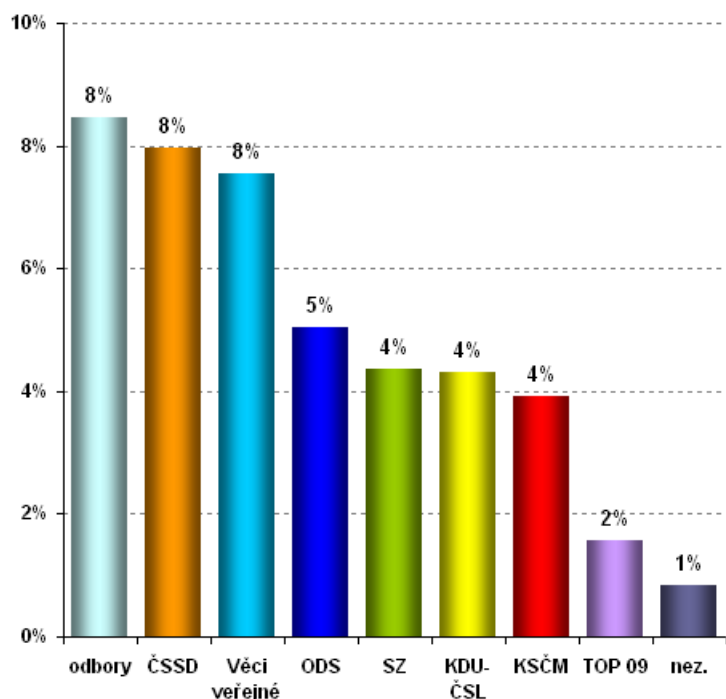

Báze: promluvy moderátora; Média: Partie; Období: rok 2010

Stejně tak jako Václav Moravec ne druhé části, měl i Jan Punčochář nejmenší vliv na zástupce strany ČSSD (9 % replik moderátora bez vlivu).

S odstupem jednoho procentního bodu následovala strana KSČM. Další stranou, která nebrala moderátorovu v 6 % případů vážně, byla TOP 09.

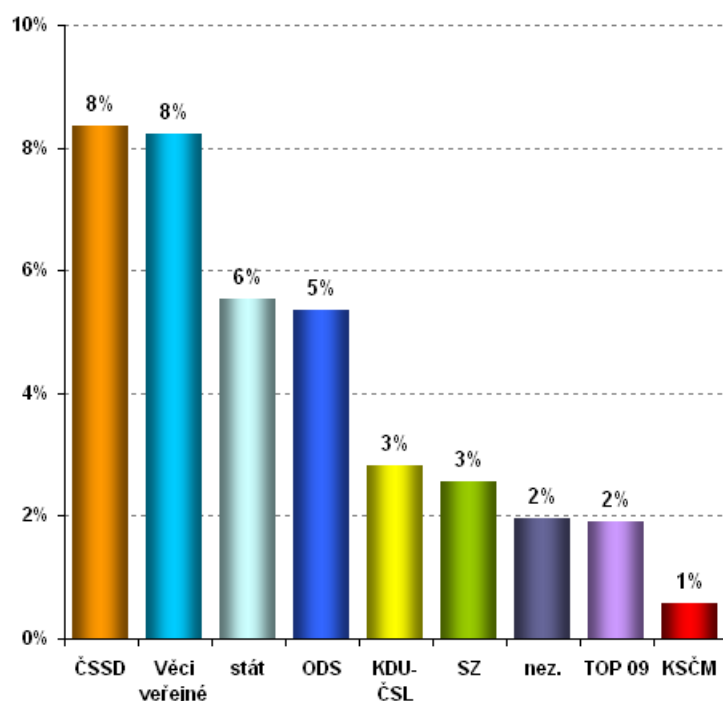
Graf 20: Podíl neukázněných promluv zástupců stran – Otázky VM 1

Báze: promluvy hostů; Média: Otázky VM 1; Období: rok 2010

Nejukázněnějšími hosty v první části Otázek VM na ČT 1 byli nezařazení politici, nejčastěji členové úřednické vlády. Naopak nejméně Václava Moravce respektovali, vzhledem k počtu promluv, zástupci odborů, ČSSD a Věci veřejných. Odbory v tomto ohledu nejvýrazněji zastupoval Jaroslav Zavadil a Luboš Pomajbík. U strany Věci veřejné byly nejméně ukázněnými hosty Vít Bárta a předseda Radek John.

Graf 21: Podíl neukázněných promluv zástupců stran – Otázky VM 2

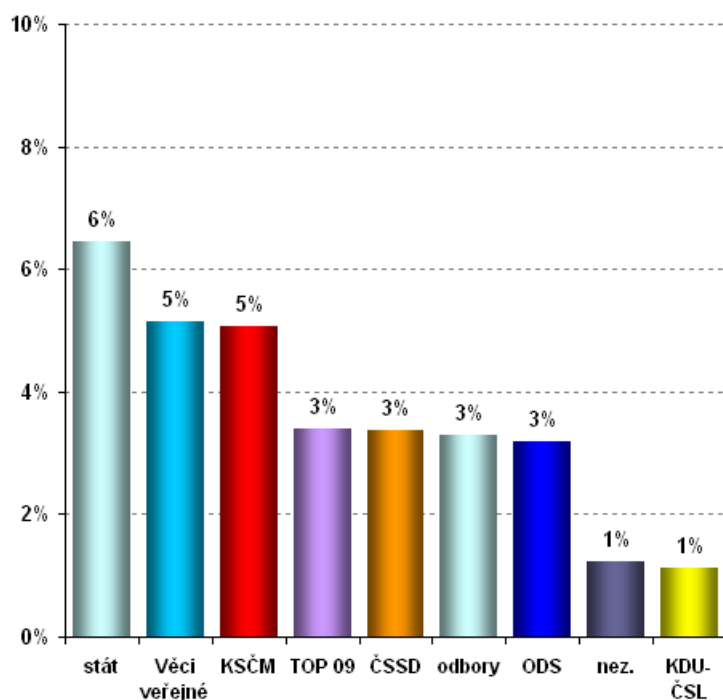

Báze: promluvy hostů; Média: Otázky VM 2; Období: rok 2010

Také ve druhé části Otázek VM se mezi nejneukázněnější hosty řadili zástupci ČSSD a strany Věci veřejné, kteří v 8 % případů odpovídali na otázky moderátora vyhýbavě. S podílem 6 % neukázněných promluv následovali zástupci státu, z nichž se na výsledné hodnotě nejvýrazněji podílel Ladislav Jakl.

S nejvyšší mírou konkrétnosti z uvedených subjektů na otázky moderátora reagovali zástupci KSČM.

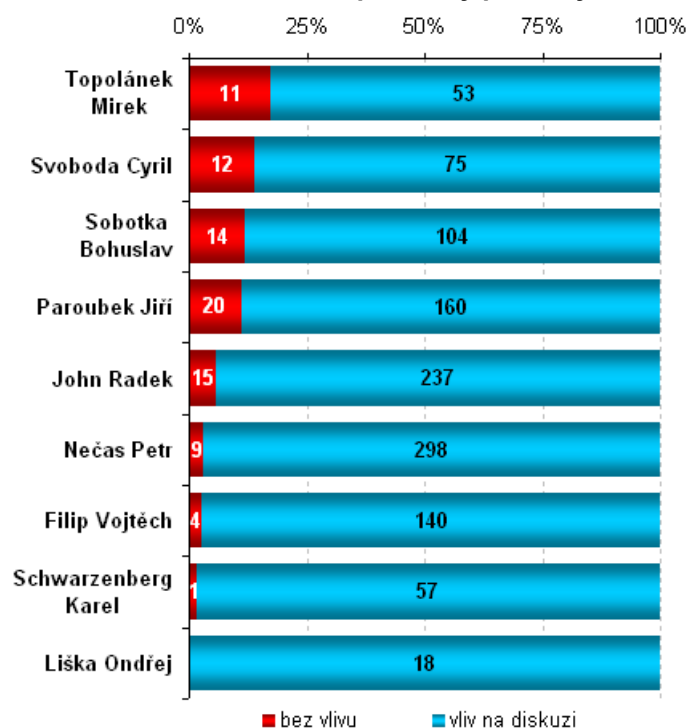
Graf 22: Podíl neukázněných promluv zástupců stran – Partie

Báze: promluvy hostů; Média: Partie; Období: rok 2010

V Partii se na nejvyšší příčce subjektů, které se snažily vyhnout odpovědím na položené otázky, ocitli zástupci státu. Konkrétně jimi byli Renata Vesecká a prezident Václav Klaus. Následovali je zástupci strany Věci veřejné a KSČM s 5 % neukázněných promluv. Naopak nejkonkrétněji na položené otázky odpovídali zástupci KDU-ČSL a nezařazení, nejčastěji ministři úřednické vlády Jana Fischera.

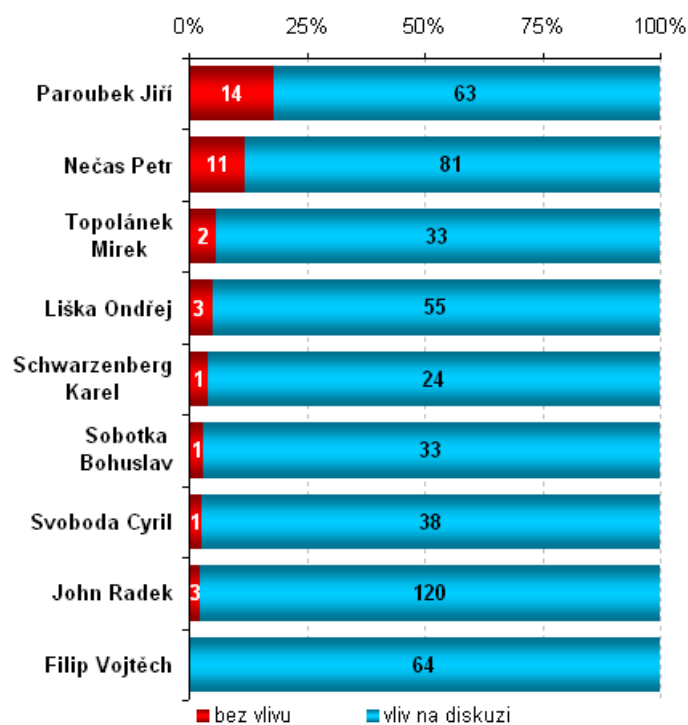
Graf 23: Vliv moderátora na předsedy politických stran – Otázky VM 1

Vzhledem k počtu výpovědí měl v první části pořadu Otázek VM moderátor nejmenší vliv na bývalého předsedu ODS Mirka Topolánka (17 % promluv moderátora bez vlivu). Z 14 % případů se ovlivnit nenechal ani bývalý předseda KDU-ČSL Cyril Svoboda. Největší vliv měl naopak Václav Moravec na Ondřeje Lišku.

Báze: promluvy moderátora; Média: Otázky VM 1; Období: rok 2010

Graf 24: Vliv moderátora na předsedy politických stran – Otázky VM 2

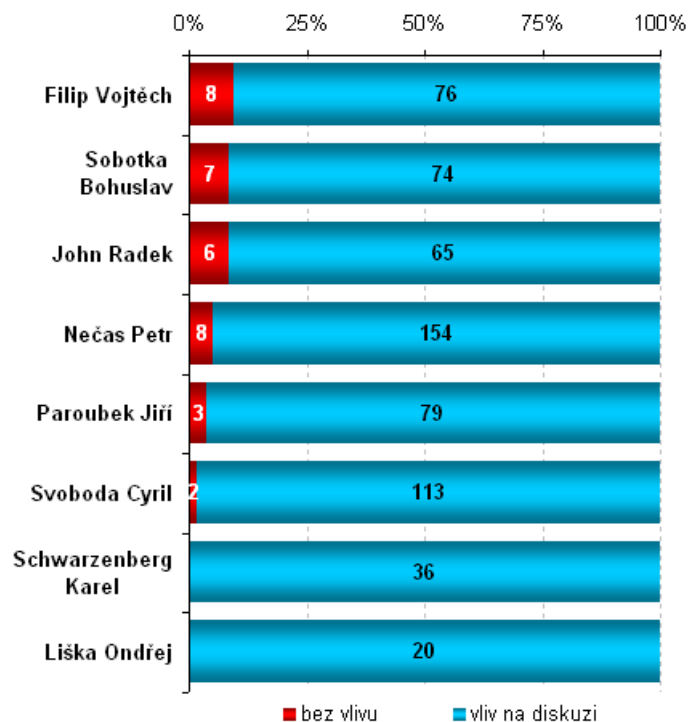

Ve druhé části pořadu vysílaném na ČT24 měl Václav Moravec nejmenší vliv na bývalého předsedu ČSSD Jiřího Paroubka, který nerespektoval 18 % vstupů moderátora do diskuze. Dále v neukázněnosti následovali Petr Nečas a Mirek Topolánek.

V nejvyšší míře vstupy moderátora respektoval předseda KSČM Vojtěch Filip.

Báze: promluvy moderátora; Média: Otázky VM 2; Období: rok 2010

Graf 25: Vliv moderátora na předsedy politických stran – Partie

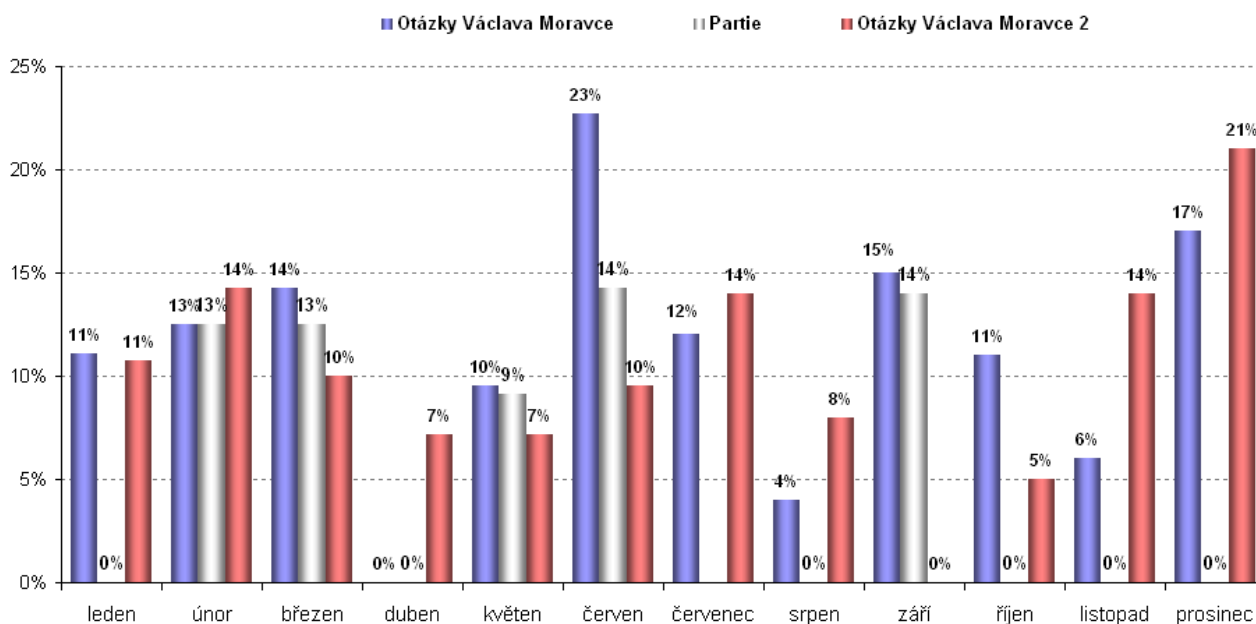
Oproti druhé části Otázek VM, kde byl Vojtěch Filip nejukázněnějším předsedou, se v Partii zařadil naopak mezi nejneukázněnější hosty spolu s Bohuslavem Sobotkou a Radkem Johnem. Největší vliv měl naopak Jan Punčochář na Ondřeje Lišku a Karla Schwarzenberga.

Báze: promluvy moderátora; Média: Partie; Období: rok 2010

8. Gender

Z výsledků analýzy vyplývají zásadní údaje týkající se prostoru poskytnutému v diskuzních pořadech politického zaměření ženám. Výsledky naznačují, do jaké míry se jednotlivé televizní stanice snaží poskytnout vyvážené množství času a příležitostí k vyjádření vlastního názoru v daném typu pořadů rovnoměrně oběma pohlavím. Při nezastupitelné roli médií při odstraňování genderových stereotypů, které jsou elementárním faktorem pro nerovnoprávné postavení žen a mužů, z myšlení lidí, lze na základě analyzovaných dat ilustrovat, jak svou funkci média v dané oblasti plní.

Graf 26: Vývoj zastoupení žen v diskuzích – srovnání pořadů

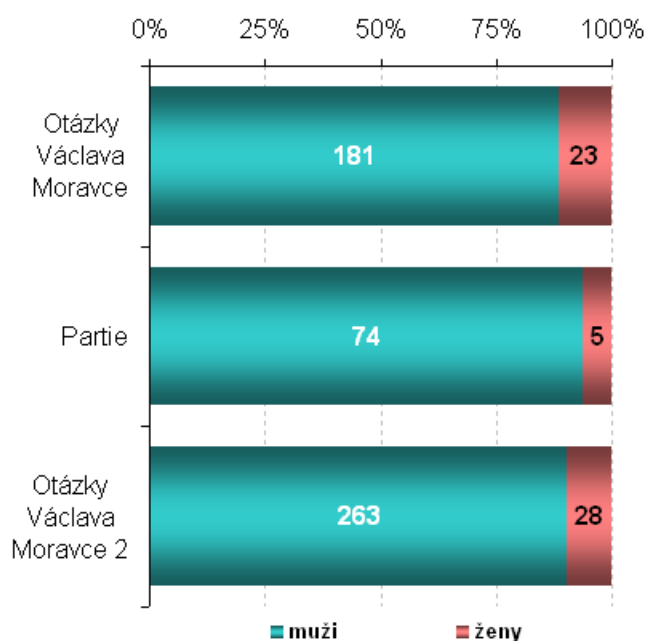

Báze: podíl žen v diskuzích; Média: ČT, TV PRIMA; Období: 1/2010 – 12/2010

Graf 26 reflektuje podíl žen v diskuzních pořadech, který je velmi různorodý. Nejvyšší podíl byl zaznamenán v první části Otázek VM v červnu (23 %) a ve druhé části Otázek VM v prosinci (21 %). Podíl žen v Partii na Primě nepřesáhl v průběhu roku 14 % a v posledním čtvrtletí se pořadu nezúčastnila dokonce ani jedna žena.

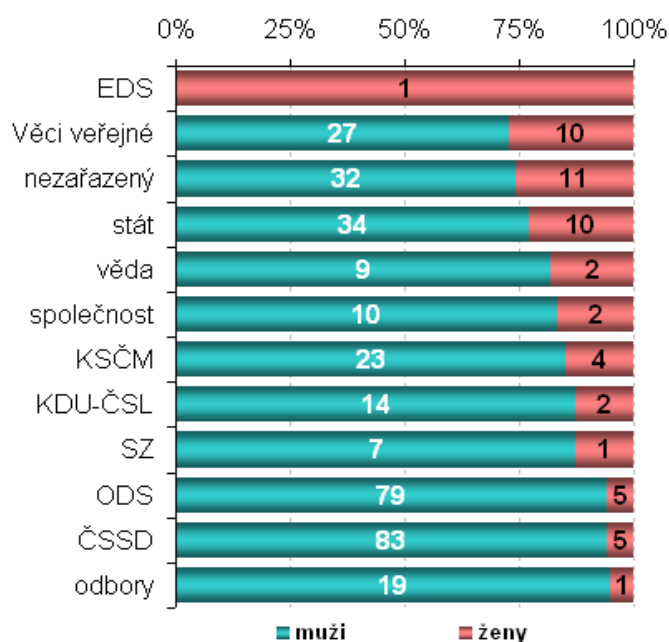
Vysoký červnový podíl žen v první části Otázek VM byl ovlivněn zejména poslední červnovou nedělí, kdy ČT odvysílala čistě dámskou debatu, které se zúčastnily Miroslava Němcová (ODS), Kristýna Kočí (VV) a Alena Gajdůšková (ČSSD). V posledních deseti minutách byly dámy vystřídány odborníky ze zdravotnického sektoru, mezi kterými byla i Dana Jurásková. Hostem Otázek z řad žen byla v daném měsíci i Kateřina Klasnová, která se účastnila povolebního vyjednávání za Věci veřejné.

Graf 27: Zastoupení žen v diskuzích

Graf 27 odráží podíl žen a mužů, kteří se v roce 2010 zúčastnili politických diskuzí. Ženy se v analyzovaných relacích představily celkem šestapadesátkrát. V Otázkách Václava Moravce tvořily ženy 11 a 10 % hostů. Partie na Primě dávala oproti loňskému roku, kdy se v pořadu představilo 14 % žen, dámám výrazně menší prostor. Jejich podíl na Primě tvořil 6 %.

Graf 28: Zastoupení žen v diskuzích za jednotlivé politické strany

Graf 28 podrobněji reflektuje počet žen účastnících se politických diskuzí jakožto zástupkyň jednotlivých politických stran.

Nejvíce účastnících se žen spadalo mezi nezařazené političky, představitelky státu a také činitelky politické strany Věci veřejné, které do politiky přivedly nové tváře v podobě Kristýny Kočí a Kateřiny Klasnové.

Z nezařazených se na televizních obrazovkách nejčastěji objevovaly ministryně úřednického kabinetu. Za kategorii STÁT se divákům televizních obrazovek nejčastěji prezentovala Nejvyšší státní zástupkyně Renata Vesecá.

Evropskou demokratickou stranu reprezentovala pouze Jana Ryšlinková. Dvě nejsilnější politické strany do televizních diskuzí vyslaly shodně pouhých 6 % žen.

V lednu 2010 zpracoval Media Tenor, spol. s r.o.

hotline@mediatenor.cz | <http://www.mediatenor.cz/> | tel./fax +420 596 126 126
Nádražní 923/118, 702 00 Ostrava, Česká republika

Tento dokument obsahuje všechna podstatná zjištění výzkumu. Pokud však některou informaci postrádáte, připravíme vám ji na požádání. Budeme rádi za jakékoliv další náměty.